

Scholenaanbod 2017-2018

Basisonderwijs

Geachte leerkracht,

In dit aanbod vindt u weer de vele mogelijkheden om natuur- en milieueducatie een extra dimensie te geven. Vanuit De Koppel zijn dat het expositieprogramma, de speciale themadagen en de onderwijsactiviteiten die u *het hele jaar door* kunt volgen.

Daarnaast bieden we een aantal activiteiten aan die door onze partners wordt verzorgd, zoals AOC De Groene Welle, het waterschap Vechtstromen, ROVA en onze groene verenigingen. Deze zijn herkenbaar aan het logo voor de titel.

De meeste activiteiten zijn kant en klaar en kunt u zo bij ons boeken. In overleg zijn altijd aanpassingen mogelijk.

Meer informatie en aanmelding: 0523-273388 (dinsdag t/m vrijdag) of info@dekoppel.com.

Inhoud

blz.

1. Kortlopende activiteiten	3
1.1 Expositieprogramma jaarthema	3
1.2 Themadagen	3
2. Doorlopende activiteiten	4
2.1 Schoolbezoek De Koppel	4
2.2 In de klas en op locatie	6

1. Kortlopende activiteiten

Voor de wisselexposities en themadagen ontvangt u van tevoren een specifieke uitnodiging. Actuele informatie staat ook op onze site www.dekoppel.com. Wij bieden jaarlijks drie exposities aan.

1.1 Expositieprogramma jaarthema

2017 jaarthema 'Biodiversiteit'

(over de verschillen, overeenkomsten en samenhang in de natuur)

September t/m december 2017

'Hoe meer soorten.....'

Een expositie gemaakt door de groene groepen die bij De Koppel zijn aangesloten. Overlappend thema is 'Insecten'.

Educatief programma voor groep 5 en 6.

2018 jaarthema 'Boombewoners'

Januari t/m april 2018

'Zangvogels'

Over het herkennen van zangvogels en over hun manier van leven.

Educatief programma voor groep 5 en 6

Mei t/m augustus 2018

'Toverbos' (onder voorbehoud)

Over de dieren die in het bos leven.

Educatief programma voor groep 3 en 4

Kosten: € 15,- per groep, excl. consumpties.

1.2 Themadagen

Per onderwerp volgt een nadere uitnodiging en komt informatie op www.dekoppel.com.

- **Warme Truiendag 2 februari 2018**
- **Boomfeestdag 21 maart 2018**

Kosten: € 15,- per groep, excl. consumpties.

2. Doorlopende activiteiten

2.1 Schoolbezoek De Koppel

De Koppel biedt een aantal kant en klare activiteiten, die u met uw klas bij ons kunt doen. De datum wordt in overleg vastgesteld.

Daarnaast zijn altijd aanpassingen of speciale onderwerpen mogelijk. Prijzen variëren, omdat er verschillen in begeleiding zijn.

Water

- waterkwaliteit: waterdientjes kijken
- waterwerken: stuw, sluis en grondwatermeter
- water en cultuur: straatnamen en achternamen in Reest- en Vechtdal

Periode: mei t/m september

Duur: 2 uur

Groep: 5 t/m 8

Kosten: € 25,- per groep

Het is mogelijk een combinatie te maken met een vaartocht op de Vecht met 'Le Bateau de Napoleon'.

Kosten boothuur: € 75,- + € 5,- p.p. voor 75 minuten varen (min. 15 personen).

Water in de winter

- waterkwaliteit: proefjes doen
- waterwerken: stuw, sluis en grondwatermeter
- water en cultuur: straatnamen en achternamen in Reest- en Vechtdal

Periode: oktober t/m april

Duur: 1½ uur

Groep: 5 t/m 8

Kosten: € 25,- per groep

De uil

- PowerPoint-presentatie over uilen
- uilenballen pluizen

Periode: jaarrond

Duur: 1½ uur

Groep: 3 t/m 8

Kosten: € 15,- per groep

Kleine kriebelbeestjes

- informatie over bodemdierdientjes en insecten
- insectensafari in de tuin

Periode: mei t/m september

Duur: 1½ uur

Groep: 3 t/m 8

Kosten: € 15,- per groep

Ko Koppel en Knof de pad

- bordspel, memory en kwartet over het leven van de knoflookpad in het Vechtdal
- waterdiertjes kijken

Periode: mei t/m september

Duur: 1½ uur

Groep: 5 t/m 8

Kosten: € 15,- per groep

Duurzaam natuurlijk, Watt LED je?

Dit is de naam van de expositie over energie en duurzaamheid. Binnen deze thema's bieden we een aantal lesprogramma's aan.

'Op ontdekkingstocht met Ko Koppel'

Groep 7 en 8 Een speurtocht door de expositie gecombineerd met proefjes over energie.

'Energie en duurzaamheid'

Groep 5 en 6 Groepswerk met een aantal opdrachtbladen, gecombineerd met spellen.

'Spelenderwijs duurzaam'

Groep 5 t/m 8 Een carrousel met spellen rond de thema's energie, klimaat en duurzaamheid. De spelkeuze wordt aangepast aan de groep.

'Afval (bestaat niet)!'

Groep 5 t/m 8 Een les over afval, zwerfafval en grondstoffen. Groepswerk met een filmpje, spellen en werkbladen. Leerlingen gaan binnen en buiten aan de slag. Dit aanbod kan gecombineerd worden met de les 'Natuurlijk Schoon' van ROVA. Via De Koppel kan hierbij een medewerker van het Clean Team van de gemeente Hardenberg in de klas uitgenodigd worden om kort te vertellen over afval in de praktijk.

Periode: jaarrond

Duur: 1½ uur

Groep: 5 t/m 8

Kosten: € 15,- per groep

Frisse scholen!

Een speciaal voor de gemeente Hardenberg aangepast lesprogramma over binnenklimaat en energiebesparing voor de groepen 7 en 8. Dit bestaat uit een introductieles bij De Koppel en twee lessen op school, met daarna een korte feestelijke afsluiting. U kunt het programma bij De Koppel aanvragen.

Periode: jaarrond
Groep: 7/8
Duur: drie lessen
Kosten: € 15,- per groep, excl. consumpties.

Energie heeft de toekomst

Een pakket van materialen en activiteiten over duurzame energie voor jongeren van 9 tot en met 16 jaar in Hardenberg. Het pakket bestaat uit:

- een bordspel over duurzame energie, klimaatverandering en energiebesparing;
- een serie beschrijvingen van eenvoudige proefjes over duurzame energie;
- excursietips naar locaties in de gemeente Hardenberg die een relatie hebben met duurzame energie.

Het pakket besteedt ook aandacht aan de mondiale voetafdruk en duurzaam consumeren.

Dit pakket is gemaakt in samenwerking met Hibertad.

Periode: jaarrond
Groep: 6 t/m 8
Kosten: het pakket is gratis te lenen bij De Koppel (€ 15,- borg). Het bordspel en de proefjes kunnen ook als schoolbezoek bij De Koppel worden gedaan, kosten € 15,- per groep.
Excursiekosten zijn afhankelijk van de locatie.

Koppeltuinen

In de Koppeltuinen is een aantal gebieden te onderscheiden, zoals bloemrijk grasland, een meander, een vijver en moestuinen. Ook staat er een bijenstal. Het gebied leent zich om het landschap van het Vechtdal in het klein te laten zien, van de uiterwaarden tot de Maten en het erf van de vroegere boerderijen. U kunt dit zelf laten zien, of via De Koppel met een natuurgids op pad (kosten € 20,-). Het terrein wordt gebruikt voor diverse programma's die in dit aanbod staan, zoals de waterdiertjes en insectensafari. Verder is het mogelijk de bijenstal te bezoeken samen met een imker. Voor speciale wensen kunt u natuurlijk contact met ons opnemen.

Tuinieren

In de cirkel achterin de tuinen zijn moestuinen in ontwikkeling. De grond in de moestuinen is nog wat 'zwaar' door de recente aanleg. Samen met Groene Welle werken wij daaraan.

Voor wie graag aan de slag wil, zijn er tuintjes beschikbaar voor eigen gebruik.

Ook scholen kunnen hiervan gebruik maken. U kunt in de tuin aan het werk wanneer het u zelf uitkomt. De Koppel heeft materialen te leen, zoals harken, emmers, gieters, schepjes en schoffels.

Zaden en plantgoed dient u zelf aan te schaffen. In de Koppeltuinen wordt biologisch getuinierd.

Er is informatie en digitaal lesmateriaal beschikbaar over wat dat betekent.

Kom gerust eerst eens kijken!

2.2 In de klas en op locatie

Lesmaterialenaanbod Natuur en Milieu Overijssel

Ook dit schooljaar kunt u via de speciale intekenlijst weer het hele jaar lesmateriaal in de klas hebben. U ontvangt dit aanbod apart. Inmiddels zijn de boekjes naar de scholen onderweg, per post of ze worden persoonlijk afgeleverd.

Aanvragen: digitaal.

Periode: jaarrond

Kosten: geen, financiering door de gemeente Hardenberg

Frisse scholen

Zie pagina 5

Energie heeft de Toekomst

Zie pagina 6

Ontdektocht 'Paddenstoelen', 'Bomen' of 'Planten'

Met de klas op stap met een IVN gids! Kies uw thema en maak via De Koppel een afspraak om het veld in te gaan.

Andere thema's zijn in overleg mogelijk.

Periode: paddenstoelen nazomer/herfst, bomen jaarrond, planten mei t/m september

Groep: 5 t/m 8

Duur: 1½ uur

Kosten: € 50,--

Waterles en rondleiding rioolwaterzuiveringsinstallatie waterschap Vechtstromen

'Juf, waar gaat het water van het toilet heen?', 'Meester, waarom zitten er putdeksels in de straat?' Vragen waar u misschien als leerkracht niet gelijk een antwoord op heeft. Voor alle basisscholen in ons werkgebied heeft waterschap Vechtstromen een geheel verzorgde waterles ontwikkeld, gevolgd door een rondleiding op de rioolwaterzuiveringsinstallatie in Hardenberg of Coevorden. Aan de hand van filmpjes, proefjes en theorie in de waterles komen leerlingen alles te weten over (afval)water en de taken van een waterschap. De waterles/rondleiding is geschikt voor groep 7 en 8 en er zijn geen kosten aan verbonden. De afwisseling van luisteren, zien en doen maakt deze les/rondleiding zo leuk!

Meer weten of aanmelden?

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Ilse Fransbergen.

Zij is op werkdagen (behalve op woensdag) mobiel bereikbaar op 06-20014177 of per e-mail educatie@vechtstromen.nl. Uw klas gelijk aanmelden?

Dat kan via www.vechtstromen.nl/waterles.

Periode: hele jaar

Doelgroep: groep 7 en 8

Kosten: de waterles en rondleiding zijn gratis

Houden van dieren

'Houden van dieren' is een educatieprogramma op de kinderboerderij Baalder in Hardenberg over het hanteren en houden van dieren. Het programma wordt verzorgd door studenten van De Groene Welle en duurt een dagdeel. De kinderen krijgen drinken en een versnapering.

Procedure: in schooljaar 2017-2018 kunnen maximaal 5 scholen en maximaal 1 groep per school deelnemen aan dit programma. Wie het eerst komt, is het eerst aan de beurt.
Datum, tijd en grootte van de groep in overleg.

Aanmelding via De Koppel.
Doelgroep: groep 5/6.
Kosten: € 1,25 per kind.
Hiervoor wordt een rekening gestuurd.

Boerderijeducatie

Boerderijeducatie is een programma op een boerderij in de omgeving van de school. De kinderen maken kennis met de dieren en de werkzaamheden op een rundveebedrijf. Dit educatieprogramma wordt verzorgd door studenten van De Groene Welle en duurt een dagdeel.

Procedure: in schooljaar 2017-2018 kunnen maximaal 3 scholen deelnemen aan dit programma. Wie het eerst komt, is het eerst aan de beurt. Het programma wordt uitgevoerd in de periode februari/maart 2017. Er is overleg met de geïnteresseerde scholen over tijd, datum en grootte van de groep.

Aanmelding via De Koppel.
Doelgroep: groep 5/6.
Kosten: € 1,25 per kind.
Hiervoor wordt een rekening gestuurd.

Een heuse imker voor de klas!

Bijen zijn heel belangrijk voor de bestuiving. Je kunt niet zomaar in een bijenkast kijken om te zien hoe ze leven. De imker vertelt van alles over de bijen en laat zien hoe zo'n kast er van binnen en buiten uitziet. Ook heeft hij zijn pak en pijp bij zich.

Periode: jaarrond (januari-april en juli-november)

Duur: 1 uur

Groep: 5 t/m 8

Kosten: € 15,- per groep

Locatie: bij De Koppel of in de klas

Imker: Berto Meeuwissen

Beschikbaar: 3x (voorkeur wo. of vr.)

Vislessen op de basisschool

Sportvisserij Nederland in Bilthoven verzorgt vislessen op de basisschool.

De lessen worden gegeven door gecertificeerde vismeesters van de plaatselijke hengelervereniging. Al het lesmateriaal wordt verzorgd door Sportvisserij Nederland. Er zijn dus voor de scholen geen kosten aan verbonden. De lessen moeten worden gegeven in reguliere schooluren, dus niet op een vrije woensdagmiddag. Ook is het verplicht dat er een leerkracht bij de les aanwezig is. Er moet een digitaal schoolbord aanwezig zijn, omdat de presentatie digitaal wordt gegeven.

Gaan de lessen dan alleen maar over vis vangen? Nee hoor zeker niet. Voor de middag is er theorie in de klas en die gaat over alles wat met vissen te maken hebben. 'Leefomgeving, functie van planten, welke soorten, visherkenning en het vakkundig leren onthaken van vis' komen ruimschoots aan de orde. Een echte biologieles dus.

Na de middag gaan de kinderen in groepsverband en onder deskundige begeleiding het geleerde in de praktijk brengen. Scholen waar we de afgelopen twee jaar les gegeven hebben, zijn zeer enthousiast. Heeft u belangstelling voor een visles op uw school neem dan contact op met vismeester B.J. Spijkers, tel. 06-22111942 of mail naar bjspijkers@planet.nl.

Leukste les in het Dierenwelzijn!

De Dierenbescherming wil kinderen al op jonge leeftijd informeren over de omgang met dieren. Daarom geeft de Dierenbescherming voorlichtingslessen over dierenwelzijn op basisscholen.

Gratis 'Dierenbeschermers spel'

Voor kinderen van groep 3 t/m 8 verzorgt de Dierenbescherming gratis het 'Dierenbeschermers spel'. Met dit spel maken leerlingen op een leuke en spannende manier kennis met dierenwelzijn.

Onderwerpen die aan bod komen zijn:

verzorging van huisdieren, de intensieve veeteelt, exoten als huisdier en hulp aan dieren. Met dit spel worden de kinderen op een speelse manier voorgelicht over verschillende soorten huisdieren, hun gedrag en de verzorging. De respectvolle omgang met dieren staat hierin centraal.

Ja, wij willen ook zo'n leuke les!

Mocht u geïnteresseerd zijn in onze les of ons Dierenbeschermers spel, stuur dan een e-mail naar: scholenvoorlichting@dierenbescherming.nl.

Hiernaar mailen kan ook voor een aangepaste les voor groep 3 of 4.

Periode: jaarrond

Duur: in overleg

Groep: 5 t/m 8

Kosten: voorlichting en Dierenbeschermers spel gratis

Locatie: bij De Koppel of in de klas

ROVA

De Week van Mooi Schoon

De Week van Mooi Schoon (voorheen Natuurlijk Schoon) is het jaarlijks opschoonevenement voor de basisscholieren in actie tegen zwerfvuil. In het werkgebied van ROVA gaan in de actieweek ruim 16.000 leerlingen aan de slag om zwerfvuil in de eigen leefomgeving op te ruimen. De Week van Mooi Schoon 2018 vindt plaats van maandag 16 april tot en met vrijdag 20 april.

Meer weten en aanmelden: www.mooi-schoon.nl/actieweek.

Groentour

De ROVA Groentour voor de basisscholen groep 6, 7 en 8.

ROVA bezoeken en met eigen ogen zien waarom afval scheiden zo belangrijk is? Ga mee met de ROVA Groentour. Informatie opvragen en aanmelden kan via de website van ROVA: www.rova.nl/groentour.

Nieuw lesprogramma over zwerfvuil

Daarnaast is er een nieuw lesprogramma voor de groepen 3 t/m 8 van het basisonderwijs. Daarin draait alles om zwerfvuil. Maar bestaat zwerfvuil wel? Ze leren dat zwerfvuil de omgeving rommelig maakt en dat het slecht is voor het milieu. Daarnaast is zwerfvuil een nuttige grondstof waar we nieuwe producten van kunnen maken. Het lesprogramma bevat ook een opschoonactie in de eigen omgeving en kan gecombineerd worden met een bezoek aan De Koppel.

Opschoonactie op uw eigen tijd

Wanneer u met uw leerlingen op uw eigen tijd een zwerfvuil opruimactie wilt doen kunt u gratis de bus met afvalgrijpers, veiligheidshesjes, vuilniszakken etc. aanvragen op www.mooi-schoon.nl/acties. Na afloop neemt ROVA het opgehaalde zwerfvuil gratis mee.

Wanneer u voor uw eigen school een paar afvalgrijpers wilt om regelmatig zwerfvuil te ruimen rond de school dan kunt u dit aanvragen op info@mooi-schoon.nl.

WEIDEVOGELBESCHERMING

"AVEREEST"

kievit

Weidevogelbescherming!

Er zijn meerdere mogelijkheden om kennis te maken met weidevogelbescherming.

1. Door middel van een PowerPoint presentatie
2. Door middel van materialen zoals o.a. opgezette weidevogels en andere materialen
3. Met weidevogelbeschermers nesten zoeken op het land. Dit is heel beperkt mogelijk in de april en mei. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Janny Spijkerman tel. 06-54224769.

nesten zoeken op het land

Periode: hele jaar

Duur: 1-1½ uur

Groep: 5 t/m 8

Kosten: € 15,- per groep

Locatie: in de klas of in De Koppel

NatuurWijs

Hét natuurprogramma voor basisscholen

Op school leren kinderen vaak over natuur uit een boek. Het is lang niet altijd vanzelfsprekend dat zij ook zelf buiten de natuur kunnen ontdekken. Terwijl dat juist de manier is waarop kinderen leren: door zelf te voelen, op te pakken en te ervaren. NatuurCollege, Staatsbosbeheer en Universiteit Utrecht hebben daarom samen NatuurWijs ontwikkeld.

De mogelijkheden:

- naschoolse activiteiten
- bosuitjes
- themalessen
- NatuurWijs driedaags programma
- De NatuurWijs-leerlijn.

Meer weten of meedoen?

Kijk dan op www.natuurwijs.nl